

ALGEMEEN BESTUUR

ONDERWERP

Uitgangspuntennotitie
Zoetwaterbeschikbaarheid

PROGRAMMA

Voldoende en gezond
water

PORTEFEUILLEHOUDER

J. Lodders

Het Algemeen Bestuur besluit

1. de Uitgangspuntennotitie Zoetwaterbeschikbaarheid vast te stellen en daarbij te bepalen dat:
 - a. waterbeheer uitgevoerd wordt uitgaande van de landelijk vastgestelde voorkeursvolgorde voor regionaal waterbeheer die is voortgekomen uit het Nationaal Deltaprogramma;
 - b. het waterbeheer bij droogte zich richt op bewustwording, zuinig zijn met water, water vasthouden en slim verdelen van water volgens het daarvoor in de uitgangspuntennotitie opgenomen uitvoeringsprogramma;
 - c. het in de uitgangspuntennotitie beschreven ambitieniveau 2b - uitbreiding van wateraanvoergebieden, wanneer daarvoor voldoende water beschikbaar is – wordt uitgewerkt in een verkenning en op basis van de resultaten nader te besluiten over aanvullende acties en maatregelen;
2. voor de voor het uitvoeringsprogramma benodigde middelen:
 - de bestemmingsreserve DAW-impulsregeling vrij te geven voor het gehele bedrag van € 184.070,-;
 - extra budget op te nemen in de op te stellen B&MR 2026-2030. Het extra budget voor de jaren 2026, 2027, 2028, 2029 en 2030 bedraagt respectievelijk € 940.000,-, € 590.000,-, € 410.000,-, € 485.000,- en € 305.000,-;
 - een voorbereidingskrediet van € 100.000,- beschikbaar te stellen voor de pilot peilopzet Eendentocht/Meerkoetentocht;
3. de Beleidsregel Wateraanvoer 2009 in lijn met beslispoint 1 te herzien, nadat de besluitvorming zoals genoemd bij beslispoint 1c heeft plaatsgevonden;
4. het Uitvoeringsprogramma Zoetwaterbeschikbaarheid aan te wijzen als speciaal project.

Korte samenvatting

Nederland wordt natter, warmer en droger. Vier droge zomers in vijf jaar (2018-2022) is nooit eerder waargenomen. Het maakte duidelijk dat de beschikbaarheid van voldoende zoetwater van goede kwaliteit ook in het laaggelegen Flevoland geen vanzelfsprekendheid is. De vraag naar water blijft groeien. Daarom is in 2021 waterbeschikbaarheid als beleidsvraagstuk opgepakt, met onderzoek in beeld gebracht, uitmondend in beleidsvoorstellen. Het Algemeen bestuur heeft de Uitgangspuntennotitie Zoetwaterbeschikbaarheid vastgesteld. De aanpak richt zich op bewustwording, zuinig zijn met water, water vasthouden en slim verdelen van water. Onderdeel van de aanpak is een pilot in het gebied Eendentocht/Meerkoetentocht om meer water vast te houden. Daarnaast voeren we een verkenning uit naar de mogelijkheden om, in periodes dat in het IJsselmeergebied voldoende water beschikbaar is, dit water te gebruiken voor aanvulling en doorspoeling van nieuwe wateraanvoergebieden.

Relevante kaders

26 mei 2009	Beleidsregel Wateraanvoer Zuiderzeeland.
21 september 2021	Deltaplan Zoetwater 2022-2027.
24 november 2021	Start van het project <i>Waterbeschikbaarheid</i> met onder meer extern onderzoek naar zoetwatervoorziening.
Februari 2022	Bestuursovereenkomst Waterverdeling IJsselmeergebied
29 november 2022	Rapport Rekenkamercommissie <i>Nieuwe Watervragers</i> .

Lelystad, 20 mei 2025

het college van Dijkgraaf en Heemraden,

de secretaris-directeur,
ing. W. Slob MSc.

de dijkgraaf,
ir. H.C. Klavers.

Aanleiding

De droge zomer van 2018 en daaropvolgende droge zomers maakten duidelijk: als het lange tijd niet regent treedt schade op in natuurgebieden, is er niet genoeg water om landbouwpercelen kunstmatig te beregenen, watergangen op peil te houden en door te spoelen. Dit leidde ertoe dat in 2021 waterbeschikbaarheid als project is opgepakt met als doel:

Zorgen dat we goed zijn voorbereid op situaties waarin minder water of water van minder goede kwaliteit beschikbaar is.

De aanpak van het project waterbeschikbaarheid kent drie fasen:

1. onderzoeken van de bestaande en de verwachte situatie;
2. oplossingsrichtingen verkennen;
3. beleidskeuzen maken.

We zitten nu in fase 3.

Fase 1: Onderzoek

Het onderzoek 'Zoetwatervoorziening Waterschap Zuiderzeeland' (2022) laat zien dat¹:

- in de huidige situatie geen of slechts op lokale schaal watertekorten in het oppervlakte-watersysteem voorkomen;
- in de huidige situatie natuurgebieden last hebben van uitzakkende grondwaterstanden in droge periodes;
- in de huidige situatie het oppervlaktewater in een kwart van de landbouwgebieden vanwege het zoutgehalte niet geschikt is voor beregening van alle landbouwgewassen;
- in de toekomst de watervraag sterk toeneemt, vooral door toenemende verdamping, een verhoging van de beregeningscapaciteit en het benodigde doorspoeldebiet;
- als geen maatregelen worden getroffen er naar verwachting eens in de 20 jaar, of vaker in geval van watertekort in het IJsselmeergebied, er watertekorten in het beheergebied van het waterschap zullen optreden;
- watertekorten in het beheergebied hangen één op één samen met watertekorten in het IJsselmeergebied, deze kunnen we als Waterschap Zuiderzeeland niet voorkomen.

De Rekenkamercommissie concludeerde in 2022 dat "nieuwe watervragers op korte termijn weinig invloed hebben op de voorraad schoon water in het beheergebied, maar dat de waterbeschikbaarheid onder druk kan komen te staan wanneer bestaande en nieuwe watervragers een significante hoeveelheid water verbruiken in droge perioden".

Beide onderzoeken wijzen op een groei van de vraag naar water die, samen met te verwachten effecten van klimaatverandering, de grenzen van het watersysteem merkbaar maken.

Fase 2: Oplossingsrichtingen

Om ervaring en inzicht op te doen werken we aan de volgende projecten:

- we zijn, op initiatief van agrariërs langs de Eendentocht en Meerkoetentocht, met hen in gesprek over de mogelijkheden om het oppervlaktewaterpeil te verhogen om te zorgen voor meer berging in de bodem en de capillaire nalevering te verbeteren;
- 'zicht op zout': agrariërs meten het zoutgehalte in het oppervlaktewater met als doel inzicht te krijgen in de ontwikkeling van zoutgehalten in het oppervlaktewater in de haarvaten van het watersysteem verspreid over het beheergebied, met focus op gebieden met hoge zoutgehalten.

Op 26 maart 2024 sprak het Algemeen Bestuur beeldvormend over uitgangspunten voor en de richting van toekomstig beleid over waterbeschikbaarheid. Daarbij gaven sprekers – vanuit landbouw en natuur – hun visie op de problematiek en vroegen aandacht voor verzilting, natuur en behoud van archeologische waarden.

¹ zie ook stuk ter kennisname vergadering Algemeen Bestuur 26 april 2022

Het Algemeen Bestuur gaf vervolgens voor de ontwikkelingsrichtingen de volgende accenten mee:

- watertekorten en hoge zoutgehaltes niet accepteren als vaststaand gegeven;
- waterbeschikbaarheid niet alleen vanuit beperkingen benaderen;
- onderzoeken wat er wél kan en bereid zijn te investeren en te innoveren.

Het Algemeen Bestuur heeft zijn beeldvorming vervolgd op 4 juni 2024 aan de hand van verschillende ambitieniveaus:

1. Voortzetten bestaand beleid: geen uitbreiding wateraanvoergebieden;
2. Watervoorziening nieuwe wateraanvoergebieden door:
 - a. interne herverdeling van water dat 'over' is;
 - b. interne herverdeling aangevuld met externe wateraanvoer in perioden dat in het IJsselmeergebied water 'over' is;
3. Inzetten op watervoorziening in nieuwe wateraanvoergebieden door uitbreiden van de externe wateraanvoer, ook als er geen water 'over' is.

Het Algemeen Bestuur gaf daarop aan inzicht te willen hebben in de mogelijkheden voor het verruimen van de watervoorziening volgens ambitieniveau 2 en inzicht in de betekenis van ambitieniveau 3.

Fase 3: beleidskeuzen

In de concept Uitgangspuntennotitie Zoetwaterbeschikbaarheid zijn de ambitieniveaus op hoofdlijnen beschreven. Het voorgesteld besluit betekent dat ambitieniveau 2b verder wordt uitgewerkt. Ambitieniveau 2a maakt onderdeel uit van deze uitwerking.

Op 28 november 2024 leidde de opiniërende bespreking van de concept Uitgangspuntennotitie Zoetwaterbeschikbaarheid tot het verzoek van het Algemeen Bestuur nader te kunnen spreken over:

- de overwegingen voor ambitieniveau 2b;
- de onderzoeksvragen en beoordelingscriteria voor de verkenning van ambitieniveau 2b: water slim verdelen;
- de pilot Eendentocht/Meerkoetentocht;
- de financiën en subsidiemogelijkheden.

In de beeldvormende vergadering van 11 februari 2025 zijn deze onderwerpen nader toegelicht en besproken. Het resultaat van de bespreking is verwerkt in dit voorstel. In de opiniërende vergadering van 22 april is het voorstel opiniërend besproken. In de uitgangspuntennotitie ligt de focus op landbouw en natuur. Het uitgevoerde onderzoek laat zien dat hier de grootste knelpunten zijn. Als zich kansen voordoen in stedelijk gebied kijken we daar ook serieus naar.

Beoogd effect

Met de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma zijn we beter voorbereid op droge omstandigheden die in de toekomst vaker zullen voorkomen.

Met de verkenning van ambitieniveau 2b zorgen we er voor dat het Algemeen Bestuur beschikt over gedegen informatie om een weloverwogen keuze te maken over uitbreiding van de wateraanvoergebieden.

Met de pilot Eendentocht/Meerkoetentocht doen we ervaring op met water vasthouden.

Onderbouwing beslispunten

1. De omstandigheden zijn, sinds het vaststellen van de Beleidsregel Wateraanvoer in 2009, veranderd.

Onderzoek maakt duidelijk dat we, onderweg naar 2050, niet altijd aan de watervraag kunnen voldoen.

De kern van de Beleidsregel Wateraanvoer is: 'geen uitbreiding van wateraanvoer' en 'geen doorspoeling voor waterkwaliteitsverbetering'.

In de praktijk is sprake van aanhoudende knelpunten: lage grondwaterstanden in natuurgebieden en hoge zoutgehaltes in het oppervlaktewater in een kwart van de landbouwgebieden.

In het collegeplan 2023 - 2027 is daarom aangegeven dat het bestuur verder werkt aan het project waterbeschikbaarheid, met de nu voorliggende uitgangspuntennotitie met nieuwe keuzes als resultaat.

1a. Klimaatverandering en droogte hebben op Rijksniveau geleid tot een voorkeursvolgorde in het waterbeheer.

Deze geldt ook voor regionale waterbeheerders zoals waterschappen.

1b. Als waterbeheerder moeten we nu keuzes maken om de kans op watertekorten en de nadelige effecten daarvan in de toekomst te beperken.

Zoals ook het Rijk stelt in het Deltaplan Zoetwater: 'Het is een brede maatschappelijke opgave geworden, waaraan iedereen kan bijdragen.' De nu voorgestelde aanpak richt zich op bewustwording, zuinig zijn met water, water vasthouden en slim verdelen van water. Dit is uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma zoals opgenomen in de uitgangspuntennotitie. Het waterschap concentreert zich daarbij op het watersysteem. Andere partijen hebben een eigen verantwoordelijkheid waarbij het waterschap innovaties kan ondersteunen en/of stimuleren. Daarnaast werkt het waterschap met gebiedspartners aan bewustwording.

Het uitvoeringsprogramma is een dynamisch programma. Het wordt periodiek bijgesteld op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen en prioriteiten binnen de beschikbare capaciteit en financiële middelen.

1c.1. Door uitbreiding van wateraanvoergebieden faciliteert het waterschap de functies in het beheergebied beter.

Uitbreiding van wateraanvoergebieden betekent dat meer gebieden kunnen worden doorgespoeld. Hierdoor is het water in gebieden met hoge zoutgehaltes, met name in het voorjaar, vaker geschikt voor beregening. Dit leidt, bij gelijkblijvende gewassen, tot hogere landbouwopbrengsten.

Uitbreiding van wateraanvoergebieden betekent ook meer grondwateraanvulling in natuurgebieden. Lage grondwaterstanden in natuurgebieden met natte natuurdoeltypen hebben negatieve gevolgen voor de ecologische waarden. Door het oppervlaktewater in natuurgebieden beter op peil te houden vindt meer aanvulling van het grondwater plaats. Grondwateraanvulling is een traag proces, daarom is het effect beperkt.

1c.2. Door wateraanvoer alleen te faciliteren als er voldoende water is, vindt geen afwenteling plaats.

In IJsselmeerverband is afgesproken dat waterbeheerders zich inspannen om de afhankelijkheid van het IJsselmeergebied in droge periodes niet toe te laten nemen. Door wateraanvoer alleen te faciliteren in perioden dat voldoende water beschikbaar is, vindt geen afwenteling plaats.

1c.3. Ambitieniveau 2b faciliteert, binnen de afspraken die zijn gemaakt in de Bestuursovereenkomst Waterverdeling regio IJsselmeergebied, de functies in het beheergebied het beste.

In ambitieniveau 2b wordt, wanneer daarvoor voldoende water beschikbaar is, water aangevoerd uit het IJsselmeergebied. Dit betekent dat in meer gebieden, gedurende langere tijd, water kan worden aangevoerd dan wanneer alleen gebruik wordt gemaakt van water uit het beheergebied (ambitieniveau 2a).

1c.4. Een investeringsbeslissing verlangt een verder uitgewerkt plan.

In de verkenning worden verschillende scenario's voor de uitwerking van ambitieniveau 2b uitgewerkt in een valuecase. Ambitieniveau 2a is één van de scenario's. Naast waterbeschikbaarheid kijken we ook naar onder andere de gevolgen voor KRW doelrealisatie, ecologie, klimaatdoelstellingen en beheer. Ook werken we de kosten en baten en mogelijkheden om gebruik te maken van de plusvoorziening uit het nieuwe belastingsstelsel verder uit. In bijlage b staat een eerste opzet van onderzoeksvragen en beoordelingscriteria voor de

valuecase. Op basis van het resultaat van de verkenning kan het Algemeen Bestuur besluiten over het vervolg.

1c.5. De kosten en baten van ambitieniveau 2b zijn dezelfde orde grootte.

Een globale eerste inschatting van de kosten en baten laat zien dat deze in balans zijn.

2. Budget is nodig om de in het uitvoeringsprogramma geformuleerde ambities te realiseren.

We maken onderscheid naar:

- **Onderzoek en beleidsontwikkeling**
Door onderzoek vergroten we het inzicht in ons watersysteem en dragen we bij aan onderzoeken om de buffer in het IJsselmeergebied te vergroten. Mede op basis van de uitkomsten daarvan, geven we duidelijkheid hoe we omgaan met wateraanvoer, nieuwe watervragers, ondergrondse wateropslag en water vasthouden in watergangen. In de periode 2025-2030 geven we hier een impuls aan zodat we goed zijn voorbereid op toekomstige ontwikkelingen.
- **Stimuleren en faciliteren**
We willen gebruikers stimuleren en, waar nodig, faciliteren om zuinig te zijn met water en water vast te houden. Dit begint bij bewustwording. Hiervoor voeren we zelf onderzoeken uit, bijvoorbeeld naar het zoutgehalte en het effect van stuwen in kavelsloten in verschillende typen gebieden. Daarnaast bieden we vanaf 2027 een coach aan om met gebruikers mee te denken. En is er, naast de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma, vanaf 2028 jaarlijks budget beschikbaar om innovaties te stimuleren. Het hiervoor beschikbare bedrag loopt op tot € 100.000,-. Na 2030 stopt deze impuls, dan is het aan de gebruikers om de opgedane kennis en ervaring zelf verder te brengen.
- **Pilot peilopzet Eendentocht/Meerkoetentocht**
De bodem heeft veel potentie om meer water vast te houden. Agrariërs langs de Eendentocht en Meerkoetentocht hebben in 2023 een verzoek ingediend voor verlaging van het zoutgehalte in het oppervlaktewater en verhoging van het peil. Sindsdien is het waterschap met betrokkenen in gesprek over mogelijkheden om neerslag beter vast te houden. Dit willen we, met de betrokken aangelanden, in de praktijk onderzoeken. Dit leidt tot investeringsuitgaven voor het neerzetten van stuwen. De stuw in de Eendentocht wordt ook vispasseerbaar gemaakt. Daarnaast worden er jaarlijks kosten gemaakt voor de intensieve monitoring van de pilot zodat de opgedane inzichten ook in andere gebieden kunnen worden gebruikt.
- **Verkenning 'water slim verdelen'**
Anders verdelen van het water vraagt grote aanpassingen aan het watersysteem. Vervolgstep op het besluit om ambitieniveau 2b verder uit te werken is een verkenning. Op basis van de uitkomsten van de verkenning kan het Algemeen Bestuur besluiten over het vervolg.
- **Additionele loonsom**
Het meeste werk wordt verricht met bestaande capaciteit. Er is echter onvoldoende capaciteit beschikbaar voor uitvoering van het hele uitvoeringsprogramma. Daarom wordt aanvullend extra personeel aangetrokken of ingehuurd. Deze capaciteit wordt ingezet voor het hele programma.

3. De voorgestelde beleidskeuzen wijken af van de nu geldende Beleidsregel Wateraanvoer 2009.

Dat betreft met name de kern van het bestaande beleid: 'geen uitbreiding van wateraanvoer' en 'geen doorspoeling voor waterkwaliteitsverbetering'.

Aanpassing van de beleidsregel wordt opgepakt na besluitvorming over de uitkomsten van de verkenning.

4. Vanwege het maatschappelijk belang van het Uitvoeringsprogramma Zoetwaterbeschikbaarheid.

Alternatief

1b. Het waterschap kan ook maatregelen op de kavel actief stimuleren door subsidies en daarvoor nieuwe regelingen in het leven te roepen. Dat heeft niet onze voorkeur. Immers, vanuit de "brede maatschappelijke opgave waaraan iedereen kan bijdragen" wordt van alle watergebruikers verwacht dat zij waterbesparende maatregelen nemen. Daarom gaan we uit van een gedeelde verantwoordelijkheid waarbij het waterschap zich richt op een effectieve inrichting van het watersysteem. Wel zullen we gebruikers actief begeleiden en ondersteunen door inzet van een coach.

1c. De in de uitgangspuntennotitie geschetste ambitieniveaus zijn alternatieven voor hoe we omgaan met de behoefte aan grondwateraanvulling en doorspoeling.

De bandbreedte is: 'laten zoals het is' en 'maximaal aanspraak maken op het IJsselmeer voor externe wateraanvoer'.

Ambitieniveau 1 betekent voortzetten van het bestaande beleid: geen nieuwe wateraanvoer(gebieden). Daarmee is grondwateraanvulling in natuurgebieden en verlaging van het zoutgehalte van oppervlaktewater in landbouwgebieden niet mogelijk.

Ambitieniveau 2 biedt mogelijkheden voor voorraadvorming en water slim verdelen, waarbij verruiming van externe wateraanvoer volgens ambitieniveau 2b betekent dat meer gebieden, gedurende langere tijd van water kunnen worden voorzien dan in ambitieniveau 2a.

Ambitieniveau 3 betekent een grotere afhankelijkheid van het IJsselmeergebied in droge perioden. Dit ambitieniveau is daarmee niet in lijn met de Bestuursovereenkomst Waterverdeling IJsselmeergebied.

Alles overziende is het voorstel ambitieniveau 2b verder uit te werken. Dit ambitieniveau faciliteert de aanwezige functies zo goed mogelijk zonder de watervraag af te wentelen op het IJsselmeergebied.

Risico's en kanttekeningen

Er zijn enkele kanttekeningen:

Algemeen:

- Het tempo waarmee de watervraag en klimaat zich ontwikkelen is ongewis. Dat geldt daarmee ook voor de mate waarin de voorgenomen maatregelen effect sorteren. Daarom gaan we de effecten van de maatregelen monitoren en blijven we communiceren met gebiedspartners en gebruikers.

Pilot Eendentocht/Meerkoetentocht:

- We kunnen niet uitsluiten dat aanpassing van taluds, beschoeiing en duikers nodig is. Dit wordt in de komende fase uitgezocht. In het investeringsbedrag is hier geen rekening mee gehouden. Als aanpassing van taluds, beschoeiing en duikers wel nodig blijkt is hiervoor onvoldoende budget beschikbaar. In dit geval komen we bij u terug met een aangepast voorstel.
- Water vasthouden is gunstig om beter voorbereid te zijn op watertekort situaties. De kans op wateroverlast neemt hierdoor echter ook toe. Voorafgaand aan de pilot worden hier met betrokkenen afspraken over gemaakt.
- Uitgangspunt voor de pilot is medewerking van de agrariërs langs de Eendentocht en Meerkoetentocht voor uitvoering van de pilot. Als de betrokkenen niet mee willen werken wordt de pilot niet uitgevoerd.
- Als de gedane investeringen niet het beoogde effect hebben moeten de stuwen mogelijk worden verwijderd of buiten gebruik gesteld. Dit kan betekenen dat de investering vervroegd moet worden afgeschreven. Daarnaast zijn er kosten verbonden aan het verwijderen van de stuwen.

- Als uit de pilot Eendentocht/Meerkoetentocht blijkt dat het wenselijk is om op grotere schaal water in watergangen vast te houden betekent dat niet automatisch dat dit ook gebeurt. Dit is ook afhankelijk van in hoeverre agrariërs ook zelf een bijdrage leveren of hebben geleverd om de afhankelijkheid van zoetwater te beperken.

Verkenning 'water slim verdelen':

- Het is niet alleen aan Waterschap Zuiderzeeland om (na afloop van de verkenning) te besluiten over het uitbreiden van wateraanvoer. Hierover moet ook overeenstemming worden bereikt met de provincie Flevoland en de waterbeheerders in het IJsselmeergebied.
- De watervoorraad in het IJsselmeergebied is van veel factoren afhankelijk. We moeten er rekening mee houden dat de beschikbaarheid afneemt. Hoe snel dit gaat en wat dit betekent voor de periodes waarin in het IJsselmeergebied voldoende water beschikbaar is, is erg onzeker.
- Het realiseren van nieuwe wateraanvoergebieden beperkt mogelijk het gevoel van urgentie bij gebruikers om zelf maatregelen te nemen om zuinig te zijn met water en meer water vast te houden. De verwachting is dat, doordat lang niet altijd voldoende water beschikbaar is om de nieuwe wateraanvoergebieden van water te voorzien, dit effect meevalt.

Financiering

- Voor de dekking van een deel van de kosten van het uitvoeringsprogramma zoetwaterbeschikbaarheid wordt voorgesteld om gebruik te maken van een tweetal bestemmingsreserves (collegeplan en impulsregeling DAW). Zie hiervoor ook de toelichting hieronder in de paragraaf "financiën en capaciteit". De vorming van deze reserves is onderdeel van de besluitvorming over de jaarstukken 2024, die ook op 10 juni in het AB staat geagendeerd. Indien het AB niet instemt met de voorstellen over het vormen van deze bestemmingsreserves, moet dekking op een andere wijze plaatsvinden. De meest voor de hand liggende oplossing is dan om voor de benodigde middelen in 2025 een begrotingswijziging voor te stellen. Voor 2026 kunnen de aanvullend benodigde middelen worden meegenomen bij de opstelling van de Begroting 2026 en de Meerjarenraming 2027-2030.

Financiën en capaciteit

Onderstaande tabel geeft inzicht in de opbouw van de benodigde middelen voor het realiseren van het uitvoeringsprogramma. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen exploitatiebudget en investeringsuitgaven.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Exploitatiebudget (excl. kapitaallasten)						
Onderzoek, beleid en adviseren		€ 80.000	€ 160.000	€ 35.000	€ 80.000	
Stimuleren en faciliteren	€ 52.070	€ 20.000	€ 110.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Pilot peilopzet Eendentocht/Meerkoetentocht		€ 115.000	€ 30.000	€ 30.000		
Verkenning water slim verdelen	€ 100.000	€ 460.000				
Additionele loonsom	€ 225.000	€ 390.000	€ 205.000	€ 60.000	€ 120.000	€ 20.000
Totaal exploitatiebudget (excl. kapitaallasten)	€ 377.070	€ 1.065.000	€ 505.000	€ 325.000	€ 400.000	€ 220.000
Investeringsuitgaven						
Investering peilopzet Eendentocht / Meerkoetentocht	€ 100.000	€ 900.000				
Totaal investeringsuitgaven	€ 100.000	€ 900.000				

Bij het AB besluit van juni 2024 over de financiële doorwerking van het collegeplan, is voor het jaar 2025 € 203.000,- beschikbaar gesteld voor waterbeschikbaarheid. Voor de jaren 2026 en verder zijn voor het uitvoeringsprogramma waterbeschikbaarheid in de B&MR 2025-2029 geen middelen opgenomen. In het voorstel over de financiële doorwerking van het

collegeplan is aangekondigd dat er in 2025 verdere besluitvorming zou plaatsvinden over de benodigde middelen in de gehele planperiode. Deze middelen worden met dit voorstel aangevraagd.

Exploitatielasten (exclusief kapitaallasten)

Voorgesteld wordt om de benodigde exploitatielasten voor 2025 van totaal € 377.070,- (excl. kapitaallasten) als volgt te dekken:

- € 203.000,- kan worden gedekt uit de reeds beschikbaar gestelde middelen voor uitvoering van het collegeplan.
- € 115.000,- kan worden gedekt uit de bestemmingsreserve collegeplan. Bij de aanbidding van de jaarstukken 2024 (eveneens geagendeerd in de AB vergadering van 10 juni) heeft het college voorgesteld om deze reserve te vormen vanuit het jaarresultaat van 2024 en deze ook vrij te geven. Vanuit het totaal van € 159.000² aan vrijgegeven middelen vanuit de bestemmingsreserve collegeplan zal € 115.000 worden gebruikt ter dekking van kosten voor het uitvoeringsprogramma zoetwaterbeschikbaarheid.
- € 184.070,- kan worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve DAW-impulsgelden. Ook hiervoor geldt dat het college de vorming van deze reserve zal voorstellen bij de behandeling van de jaarstukken 2024. Het AB wordt voorgesteld om in te stemmen met onttrekking van deze reserve ter dekking van de kosten van het uitvoeringsprogramma waterbeschikbaarheid. De verwachting is dat in 2025 een bedrag van € 59.070,- nodig is uit de reserve. De overige € 125.000,- kan worden gebruikt ter dekking van de exploitatielasten van 2026.

Voorgesteld wordt verder om de benodigde exploitatiebudgetten voor 2026 en verder mee te nemen bij de opstelling van de Kadernota 2026-2030 en de Begroting 2026 en de Meerjarenraming 2027-2030 (B&MR 2026-2030).

Investeringsuitgaven

De geraamde investeringsuitgaven voor uitvoering van de pilot peilopzet Eendentocht/Meerkoetentocht is € 1.000.000,-. Dit is op dit moment nog een voorlopige raming, omdat het definitieve ontwerp met de bijbehorende kostenraming nog moet worden opgesteld. Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om voor de verdere voorbereiding en het maken van een ontwerp en een bestek een voorbereidingskrediet van € 100.000,- beschikbaar te stellen. De verwachting is dat de definitieve investeringsraming beschikbaar is op het moment van opstellen van de begroting in het najaar. Indien deze raming afwijkt van de huidige raming, nemen we dit mee in de technische notitie en de Begroting 2026 en de Meerjarenraming 2027-2030 die in respectievelijk oktober en november in het AB worden behandeld. Na vaststelling van de Begroting 2026-2030 is het college bevoegd om het uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen.

De kapitaallasten die samenhangen met de investering in de pilot peilopzet Eendentocht/Meerkoetentocht bedragen jaarlijks gemiddeld circa € 85.000,-. Hiermee wordt rekening gehouden bij het opstellen van de kadernota 2026-2030 en de B&MR 2026-2030.

Op basis van de uitkomsten van de 'verkenning water slim verdelen' vindt besluitvorming plaats over het vervolg. Dit is bepalend voor de (investerings)kosten voor 'water slim verdelen' vanaf 2027. Hier is nu nog niet in voorzien. In de verkenning wordt ook gekeken naar de mogelijkheid om maatregelen te financieren met behulp van de plus-voorziening uit het nieuwe belastingstelsel.

Hierboven is reeds aangegeven, dat er in de huidige B&MR voor de jaren vanaf 2026 nog geen budgetten zijn opgenomen voor het uitvoeringsprogramma waterbeschikbaarheid. De tabel op de volgende pagina geeft een totaalbeeld van het effect van voorliggend voorstel op de lasten ten opzichte van de in

² Dit is het bedrag aan collegeplan middelen dat wordt vrijgegeven bij de vaststelling van de jaarstukken indien het AB instemt met het beslispunt hieromtrent. Zie hiervoor het AB voorstel voor de jaarstukken 2024 dat eveneens op de agenda staat van het AB van 10 juni.

november 2024 vastgestelde B&MR 2025-2029. Voor de jaren 2026-2029 gaat het gemiddeld om een bedrag van ca € 0,62 miljoen. Dit komt overeen met ongeveer 1% van de totale kosten van de watersysteeltaak.

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Uitgaven tlv exploitatiebudgetten	€ 377.070	€ 1.065.000	€ 505.000	€ 325.000	€ 400.000	€ 220.000
Kapitaallasten			€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000
Totaal	€377.070	€1.065.000	€ 590.000	€ 410.000	€ 485.000	€ 305.000
Dekking uit beschikbaar budget collegeplan	-/- € 203.000					
Dekking uit bestemmingsreserve collegeplan	-/- € 115.000					
Dekking uit bestemmingsreserve DAW-impulsgelden	-/- € 59.070	-/- € 125.000				
Extra lasten t.o.v. B&MR 2025-2029	-	€ 940.000	€ 590.000	€ 410.000	€ 485.000	€ 305.000

Subsidie

Bij de voorbereiding en uitvoering van projecten letten we op subsidiemogelijkheden. Voor de pilot Eendentocht/Meerkoetentocht is door de betrokken agrariërs een subsidieaanvraag ingediend. Dit gebeurt binnen de regeling Samenwerken voor Integrale Gebiedsaanpak. Voor de pilot Eendentocht/Meerkoetentocht is een subsidie aanvraag ingediend voor € 455.000,-. Als deze wordt toegekend leidt dit tot een besparing op de kapitaallasten van € 40.000,- per jaar. Zodra hier meer bekend over is, informeren we u. Eventuele subsidies zijn nog niet verwerkt in de genoemde bedragen.

Mogelijkheid bestemmingsreserve

Het voorgestelde uitvoeringsprogramma is meerjarig. De uitgaven en bijbehorende budgetten zijn zo goed mogelijk ingeschat. Het is echter mogelijk dat er zich omstandigheden voordoen die van invloed zijn op het uitgavenpatroon. Binnen de bestaande programmaprojecten is er beperkte ruimte om veranderingen in het uitgavenpatroon op te vangen. In geval van wijzigingen beoordeelt het college bij de jaarstukken of het noodzakelijk is om een bestemmingsreserve te vormen. Dit wordt dan voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Deze werkwijze sluit aan bij het uitgangspunt van het reservebeleid om terughoudend om te gaan met bestemmingsreserves en deze niet op voorhand in te stellen.

Begrotingswijziging

Als wordt ingestemd met voorliggend voorstel is voor de exploitatielasten voor 2025 financiële dekking beschikbaar. Daarom is geen sprake van een begrotingswijziging voor de begroting 2025.

Communicatie

Na besluitvorming communiceren we met de deelnemers aan de pilot Eendentocht/Meerkoetentocht en via de reguliere kanalen: via website en social media.

Daarnaast zetten we de afstemming met gebiedspartners die loopt voort. Onder andere: overleg met natuurterreinbeheerders, overleg met vertegenwoordigers uit gebieden met hoge zoutgehaltes, overleg met LTO, overleg met agrariërs Eendentocht/Meerkoetentocht en afstemming met de gemeenten in het Samenwerkingsverband Klimaatadaptatie Flevoland (KAF), waterbeheerders IJsselmeergebied, provincie Flevoland.

Bijlagen

- Uitgangspuntennotitie Zoetwaterbeschikbaarheid.
- Beleidsregel Wateraanvoer 26 mei 2009.